

PIK BALOWENIA 1999.

"СВОБОДА"
LIBERTY

Виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
на
"УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"

83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, пошти-ордери і чекі треба вказувати на адресу "СВОБОДА".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1933.

"СВОБОДА"
LIBERTY

The Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу — "СВОБОДА" — Official organ of Ukrainian National Association.

PIK XXIV. ДЖЕРСИ СІТІ, Н. ДЖ., четвер 24-го серпня 1916. Ч. 102. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, August 24, 1916. No. 102.

ДАЛЬШІ БИТВІ НА ВОЛИНИ І В КАРПАТАХ.

Великі втрати російських полків під Станиславом.

Успішний наступ болгарсько-німецько-австрійських військ на Балкані. СОЮЗНІ ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ МІСТА: КОРИЦА, КАСТОРИЯ І ДЕМІР ГІСАР.

НАПАД МОСКАЛІВ НАД СТОХОДОМ ВІДБИТИЙ.

БЕРЛІН, 21. серпня. — Помімо великих втрат російські війська далі продовжують свої напади над Стоходом (на Волині) і в Карпатах. Однак успіхи Москалів є незначні. В околиці Шелова і Тобля над Стоходом напади неприятели зістали відбиті. Небагато описів Москалі відновили свій наступ коло Тобля. Велика битва триває далі, якої вислід є покищо незвідний. Зусилля Москалів, щоби коло Рудки і Черевича удержати ся на західнім березі Стохода, були даремні. Москалі мусіли уступити назад за ріку.

Урядовий звіт німецького генерального штабу звучить:

„Армія Гиндсбурга: Наші війська відбили напад Москалів коло Шелова. В околиці Тобля над Стоходом припустили ми російські війська на малу віддал від наших становищ і докрав тоді відкрили на них сильний огонь з машинних крісів і карабінів. Москалі були приневолені до великих втрат і уступити назад. Однак описи одержали вони нові скріплення і розпочали наступ наново. Велика битва відбувається ся без рішуча далі.

„Напади Москалів коло Любашева були безуспішні. Так само удареномо напад неприятели на західнім березі Стохода в околиці Рудки і Черевича. Москалі потерпіли дуже тяжкі втрати.

„На боях фронт між Смолярів і Заріччя поновили наші війська 2 офіцери і 107 солдатів.

„Армія архієпископа Карла: На Буковині, на захід від Молдави, угорський полк генерала і німецькі батальони по довший боротьби взяли приступом гору Матуру. Понад 600 полонених солдатів і 2 машинні кріси опинили ся в наших руках.

„Після здобування гори Крети іна 19. с. м. поновили наші війська 2 офіцери і 188 солдатів та здобули 5 машинних крісів.

„На захід від Жабя наші війська уступили в напрямі Чорногорії.

„В околиці і на північній захід від Станиславова наша піхота при помочі сильного огню карабінного снайпера напад Москалів.

ВЕЛИКІ ВТРАТИ МОСКАЛІВ В БИТВІ ПІД СТАНИСЛАВОМ.

БЕРЛІН, 21. серпня. — Про величезні втрати, які потерпіли Москалі в успіхах союзних військ над Стоходом і в Карпатах. — ОКОЛО 400 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 22. серпня. — На Волині битва відбувається ся без перестанку далі. Російські війська, які коло Рудки і Черевича переправили ся були на західній березі Стохода, роблять розшукуючі зусилля, щоби удержати ся на зайнятих становищах, але без успіху.

На полюді від Бродів на боєвм фронті Пеняни-Звиненя Москалі відновили напад, як і однак зістали відбиті з великими втратами від неприятели.

В Карпатах союзні війська відбили всі протинапади російських військ на становища, які їм в останніх днях відобрано.

Звіт генерального німецького штабу доносить:

„Армія Гиндсбурга: Над Стоходом в околицях місцевості Рудки і Черевича Москалі продовжують сильні напади. Баварська кіннота і австрійські драгони переслідували неприятели, приволоючи неприятели до втрат. Притім полонили 2 офіцери і 270 солдатів.

„Коло Смолярів переселили наші війська також успішній протинапад, здобували 5 машинних крісів.

„На полюді від Бродів над річками Лугом і Гербургою напад Москалів зістали ударені через сильний огонь нашої артилерії і машинних крісів. Лише на фронті між Пенянами і Звиненем удало ся неприятели вдерти в наші передні окопи.

„Армія архієпископа Карла: На Буковині, на захід від ріки Молдави, і на горах, на полюді і південній захід від Жабя, по-

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

ЗАГАЛЬНИЙ НАСТУП СОЮЗНИХ ВІЙСЬК НА ЦІЛИЙ БОЄВІЙ ФРОНТ. — МІСТА КОРИЦА, КАСТОРИЯ І ДЕМІР ГІСАР ЗДОБУТИ.

БЕРЛІН, 22. серпня. — Загальний наступ військ болгарських і німецько-австрійських відбувається ся на цілм фронті з добрим успіхом. Лівей правє крило противників приволоені до відвороту.

Міста Коріца (в південній Альбанії), Касторія і Демір Гісар (в північній Греції) находять ся вже в руках побідних військ.

В однім місці болгарські війська посунули ся 25 миль в глиб грецької території, між Бутковом а озером Тахіно болгарські війська переправили ся на західний берег ріки Струми.

Урядовий звіт німецького генерального штабу подає отсі вті:

„ПРАВЕ КРИЛО: На полюді від Момастри союзні війська заняли місто Флярину, а влітку, переломивши боєву лінію сербських військ, перейняли границю Греції і заняли грецьке місто Касторія (10 миль на полюді від границі Сербії). Різночасно союзні війська, які находили ся на крайнім правім крилі, заняли альбанське місто Коріцу (недалеко західної границі Греції).

„СЕРЕДИНА: В самім центрі боєвого фронту в долині ріки Вардари неприятели через 10 днів остроточив без успіху наші укріплені становища на захід і на полюді від озера Дойран. Наші війська перевели цілий ряд протинападів, спричинюючи неприятели дуже тяжкі втрати.

„ЛІВЕ КРИЛО: Наші війська на лівім крилі розпочали ще 18. с. м. загальний наступ на цілий боєвий фронт. Болгарські війська перевели успішно наступ в напрямі міста Серес, здобувачи по короткій, але завзятій битві місто Демір Гісар. На північній захід від міста Серес болгарські війська знову зважали битву з військами Франції і Англії і на лівім між Буковом а озером Тахіно переправили ся на західній берег ріки Струми.

(Місто Серес є віддалене 40 миль на північній захід від Соуля).

„Даліше на схід союзні війська зближають ся скорим маршем до грецьких міст Кавалі і Драми“.

МАКЕНЗЕН ГОЛОВНИМ КОМАНДАНТОМ СОЮЗНИХ ВІЙСЬК НА БАЛКАНІ.

АТЕНІ, 22. серпня. — З урядових жерел доносить, що Макензен обіймає головну команду над військами осередних держав і військами болгарськими на Балкані.

РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКА НА БАЛКАНІ.

СОУЛґЕ (Греція), 22. серпня. — Сильні влітки російського війська висіли нині в союзній пристани, щоби взяти участь в боротьбі проти армії Індії.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

ВІЗД ІТАЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ ДО ГОРИЦІ.

РИМ, 21. серпня. — Вчора Італійський король на чолі свого штабу відбув торжественний візд до Горіції. Король віхав до міста, не знаючику на небезпек, яка грозить його життю. Місто Горіція і мости над рікою Ізонцо находять ся постійно під сильним огнем австрійських гармат.

Італійське правительство робить заходи, щоби в Горіції запровадити та-

„Австрійські гармати без перестанку бомбардують місто Горіцію. Вчора австрійські гранати впали на шпиталь, ранили кількох лікарів“.

НІМЕЦЬКІ ІНЖИНІЕРИ УКРИПЛЮЮТЬ ТРІЕСТ.

ЛОНДОН, 22. серпня. — Зі Мембери доносить, що Німці мають намір перемістити Трієст у Верден. 68 німецьких військових інженерів прибуло до Трієсту і розпочали працю коло будови сильних укріплень у віддалено 10 миль на північній захід від Трієсту.

Італійці справді находять ся у віддалено всего 18 миль від Трієсту, але терен є гористий і тому скорого наступу італійської армії в напрямі Трієсту годі надати ся, тим більше, що австрійські війська одержали звичні скріплення в лодях і артилерії.

В АНГЛІЇ:

АНГЛІЙЦІ ДУМАЮТЬ, ЩО ЗАТОПИЛИ НІМЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ.

ЛОНДОН, 22. серпня. — Англієвська адміраліція доносить:

„Командант підводної лодки „Е 22“, який повернувся з Північного моря, зловив рапорт, що в суботу його лодка поїхала торгівлю німецький воєнний корабель з класу Насав і його ушкодила. Він бачив, як німецький корабель в супроводі 5 торпедових підводних пристаней ушкодженого стану. Лодка австрійська влітку є однією торпедоу і йому здасть ся, що корабель потонув“.

До класу Насав належать кораблі Полен, Рейндана і Вестфален. Кождий із тих кораблів числить около 18.000 тон.

АНГЛІЯ МАЄ ЗАВЕСТИ КАРТИ НА ХЛІБ І ПІСНІ ДНІ.

ЛОНДОН, 22. серпня. — На иніціативу зазідання англійського парламенту секретар маринарії, Чорчіл, постановив внести, щоби з причини браку хліба і меса завести в Англії карти на продаж хліба і меса пісних днів в тижні.

Чорчіл заявив притім, що війна буде тривати ще через довгий час і тому правительству мусить урядувати продаж артикулів поживи. Він вказав також на konieczність, щоби правительством завело постійні ціни на основі артикулів, ціна яких а причини неможливості купів дилжа до неможливості транзити.

Свою бесіду закінчив Чорчіл словами:

„Німецькі війська є тепер численніші і ліпше озброєні ніж колишнього перелітку. Англія мусить бути приготована до довгої війни. Переважна треба на воєнній підставі урядувати спокійні артикули. В тім плані є konieczним завести карти на продаж хліба і меса та зарплати пісних днів в тижні“.

ВЕЛИКА АНГЛІЙСЬКА ФАБРИКА АМУНІЦІЙ ВІЛЕТІЛА У ВОЗДУХ.

ЛОНДОН, 21. серпня. — Велика фабрика амуніції в Йоркширі з причини сильної аварії лопнула нині доповали у воздух. Поблизько, що згарили в мильх є дуже великі. Влітку підпалили покищо незвідні. Суцільні міста пошкодили з поміччю на місце катастрофи.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and
Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand
Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STEYKIEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the
Post Office at Jersey City, N. J., under No. 2100.
March 3, 1893.
Subscription: PERMANENT: \$2.50 per year
\$1.25 per 6 months
\$1.00 per 4 months
In Jersey City and to foreign
countries: \$3.25 per year
\$1.75 per 6 months
\$1.00 per 4 months
Single copy 3 cents. Подписное число 3 коп.

At every copy order please send 5 cents.
Address: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
For non-payment of this paper please send to address
"Svoboda".
For advertising space please send to address
"Svoboda".
The publisher assumes no responsibility for the return of
order after 48 hours.
Число телефону 408 Jersey City.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

Всі несплати і чеків треба вносити на адресу
"Свобода".
За рекламні запитання надіслати до редакції по
адресі 408 ч.

ХТО НЕ Є БЕЗ СЕРЦЯ...

Написав Фелікс Салтун.

(Відозва в справі помочі для Галицьких сиріт).

Якраз тепер, коли в північно-східній кулі австрійсько-угорської держави шалють знова кроваві бої, якраз тепер черепотюю оті звіти з Галичини. Милосердні жінки і чоловіки, бажаючи дати поміч нещасним, перейшли село від села, місто від міста і шукали, чи де під руїнами і звалищами якесь людське жите не очікує рятунку. Сюди зладили інвентар (спис) страшний нужди. Ось є звіти з Галичини, які тепер читаю. Вони справді подають лише спис нужди; нема в них високопарних слів ні оповідань, нема в них паріказів. Навіть початковий поодинокий громад об'єднує у своїх звітах лише на числові дані. Ніхто не має відваги описувати страшне нещастя. Сам вид того нещастя побиравше чоловіка мови.

Передсмертний крик народу.

Перекадають це листки сих звітів... але ні, годі їх переказати, не можна поминути ніодної сторінки. Якже се можливе? На кожній листку сотки кровавих, серед страшних мук пережитих дітей. Смерть замордованих мужів, передсмертний і розчужений крик засліпуваних жінок і дівчат, плач переламаних дітей — ось зміст кожної сторінки звіту. Чи можна се переказати? Якесь невідомою силою притягає людський ум до читання тих довгих, страчних списків. Кожда сторінка, кожде слово приковує увагу чоловіка. А в тих довгих, дуже довгих списках висичлені діти, самісичні діти, діти без батьків, без матерів, без даху, без кусочка хліба, щоб заспокоїти свій голод, без ліжачка, щоб притягнути на нім свої з умичених виснажених молодечих кисти. Проліть їх родичів, родичів, дорослих братів і сестер загубили в їх списках лише в доповняючій рубриці, щоб поновити як се стало ся, що діти зістали позбавлені охорони і опіки, остали ся самісичні на божім світі. Сітка і половина з людскости на той віий.

І те все стало ся в німніших часах!

Колі читати ся оті звіти, годі їх нашою турі відзначати ся несміливими словами: який же і яке читач: "Ні...! І все те стало ся в німніших часах?"... Тут читачмо: Мати померла з причини насильства, якого допустило ся на ній кількох козаків. Тут читачмо: Обок двічата згинувли в руках черкеських салдатів. Тут читачмо: Батькові розрубали надбело голову, опісля його тіло послили на дрібні кусинки. І коли се читачмо, внутрішній голос все питає: "І те все стало ся в німніших часах?" В наших часах, котрі були духовно убогодогнені і так вражливі, що казали милосердисті ся навіть надчайменшими створіннями і не дозволяли на те, щоб над ними збуктувати ся?...

Чи случино може оті звіти не походити з давних часів? Тамерлана, чи се може її страшні звірства, які були можливі в часах Тараса Бульбо, або може се грішні події з часів тринадцятого віий?

Тут читачмо: Російські салдати задиляли хату і мешканців кидали в огонь. Тут читачмо: Жінки, які були поцупо зброєю, старці які находили ся на смертній постелі, діти, які лежали в горячи, — всіх разом зігнали до купи, всі мусили на приказ салдатів віддавати в далекий євіт, все дальше і дальше, без їдз, без спочинку, під ударом нападків, як доки не впади і не сконали. Тут читачмо про безчисленні злочини безгладного свавільного звірства, якого були би повствали ся навіть насмичні підчас тринадцятого віий. І те все стало ся в німніших часах!

Окровавлена Галичина.

Шведський поет, Агге Мадельонг, який, пробуваючи серед австрійсько-угорських військ, бачив битву в Карпатз, описав разом з військами злизов з гір на галицькому долин, переходячи через зрушених села, міста і поля, знав страшний терпіня, витривалість і вірність над кроткими ворог злизов ся, написав при кінці своїх кнжиків, в якіх подає свої враження, слова: "Люблю Галичину". Сі слова хотів би я тепер пригадати, в тіх віях, в якіх тисячам галицьких дітей грозить загинь, коли не десь ся їм як найсироті і як найнайдітнішій помочи. Я не знаю Галичини, хоч в часі-міся завідав кілька старихих міст в тім краю. Але тут не розкодити ся о подорожні спомини, о красу природи, або о національній або релігійній смислі. Думаю, ми всі разом мусимо подумати і повторити слова:

Шведський поет, Сей край знищений ворогом, як нідодий інший. Богато побивши, начисляємо на наших широкіх євисті, зрушених кровю народів. Однак жадна поборова не бачило таких щизен і не пережало таких диких жорстокостей. Над Галичиною записали жорна родина. Два і три рази злищено найближчі і найуражливійші ниви. Остей край полая ся однак не дине в обійми самої війни, але також в обійми жорстокости серденних військ. І в тім власне полягає страшна трагедія Галичини.

6.000 дітей, полишених на нужду і загинь.

Понад 6.000 дітей в Галичині є виставлені на нужду і загинь. Остали ся вони в розвалених домах, у спалених селах, без батька, без матері... Шість тисяч дитій-збраків — ні, бідніших, нещасливіших і більше опущених ніж діти збраків. Бо сі мають насом родичів, бо вони не бачили війни, не були свідками грішних подій, дичини і наглого нещастя, яке спало несдобиво на голови галицьких дітей. Не ми сьміємо позоволити на те, щоб тисячі дитій згинувли від голоду і холоду. Не сьміємо навіть підчас війни, ділати треба скоро, як найкраще. Інакше годі, бо діти без даху і хліба. На одну хвилю зволітати не можна. Вираді правительство старість ся зарадити нужді. Основано також і товариство для опіки над галицькими і буковинськими сиротами. Але все те вимагає величезної праці. І її не уасть ся переверсти, коли ціла суспільність не поспішить з помочю. Треба осунати діти сиріт захист, треба їх жити, треба їм дати науку. Рахуючи на кошти викладачів, удержани і виховани дитини по 3 корони денно, треба на один день 18.000 корон, а се зробити на рік 7 міліонів корон. А треба числити, що найменше один рік ушле, який край приїде до себе, щоб міг ближше зайняти ся долею сиріт.

Безмежні терпіня вмираючої Галичини.

Інакше ніж не може бути: мусити ся дати поміч сиротам і в подірюній мірі. З помічюю зликопати не вилью, щоб ми не мусили вистидати ся, коли говорити ся про галицькі діти. Думаю, що було би злишнім, аби я звертаючи ся до суспільности о поміч для галицьких сиріт, потребував піднесеними словами захохувати її до жертвоувоности. — То суспільности, яка дала вже стільки доказів самопомощі. Шість тисяч дитій засуджених на смерть. Се вистарчає. Се зовсім вистарчає, щоб чесно чоловікові відорвати євний дуби і поховати його євний. Ті шість тисяч дитій мали перед війною своїх родичів, матерів, які їх виховували, батьків, аби їх старали ся. Нині їх матері згинувли серед важкого горя, або злизили з ума, або десь конують при дозві. Нині їх батьки убиті, або заслані у в'язниці сторони, або перебувають на полі бою. Хто зас власні діти, той знає добре, як дожити о них навіть тоді, коли вони мають і найліпшу опіку. Неодна мати, неодна батько зриваєть ся зі сну, коли йому принести ся, що його дитині приключило ся якесь нещастя. Судить після себе самих. І ніхто не надіється ся між вами, щоб відказав ся від помочі, мавши на пам'яті сі галицькі дитини-сироти і страшний смерть-їх батьків та матерів.

Життя ненасичити смерти.

Обов'язок! Поминати людське милосердя, ми є обов'язані дати поміч галицьким дитям-сиротам. Ми поносимо почасті вишу, що діти зістали сиротами. Не лише ми, в австрійсько-угорській державі, але також наш союзник, німецький нарід. Бо Галичина наставляла проти страшного удару Росії свою руку проти грудів, здержуючи часту ворога в серце німецької держави. Галичина віднесла всі ті рани, які, як би не вона, були би завдані німецьким краєм. Треба лише переглянути уважно не листу, а вичисляти за її причину, задила котрої галицька дитина злизила ся сиротою. Тут говорити ся: Батька забили в Росію або закладака. Там: Батька обили козаків, бо він отакав міа доносити їм у воду австрійським козирям до окопів. Там знова: Мати злизила на смерть, а батько на полі бою. На нинішню зова місяць: Батько погит на полі бою. І так дальше і дальше без кінця. Все повторюють ся на перемну закати: замордований, погит, на полі бою, засланний. А все те в нинішній обороті.

Галичина і Сербія.

Чи се можливе, щоб ми галицькі діти, злизили да волю Богу? Ми злизили Сербію, протгали зі Сербії сербської війська, але ми не знаєдували сербської військи, ми не розсудували матері від дитій. Ми ошукемо ся і страємо ся, що би жадна сербська дитина не терпіла нестачі. Убогим мешканцям краю жист ся нині поміж війни ліпше ніж в часах спокою під пануванням короля Петра. А чи галицькі діти мають зносити зади?

Сі діти жити нині по порах або під голосним небом. Якраз тоді, коли молодіє нікне тіло починає розвивати ся, зістала зламава його життєва євля через хоро і різні злидні.

Надзвичайне нещастя вимагає надзвичайної помочі. І хто не є без сер-

Литва під німецьким забором.

Колі говорити ся про північну Литву під німецьким забором, не зашкідди подати кілька історичних заміток з минулих ів. Литва, Русь-Україна, Москва і Польща — чотири великі, самостійні держави на східі Європи в XIV столітті. З Україною пропала Литва кілька віий, аби були одною з причин занепаду української держави. З кінцем XIV і з початком XV століття Литва відділяла була навіть частину українських земель під свою владу. Згодом литовський князь Ягайло злучив Литву з Польщею і відтоді Литва страждала самостійності. Тепер всі три держави: Україна, Литва і Польща стогнуть у вузкій-яри. Литовці не є Славянами, але їх доля є тісно зв'язана зі славянськими народами. Іх національними ворогами є Польки і Росіяни. До України і українського руху відносив ся вони дуже прихильно.

В теперішній порі була частина Литви нахальши ся під німецьким забором. Литовці, які і нині поновляють нації, роблять жадно, щоб по війні відбудувати литовську державу і до сї справи вкази ся досить поважно.

Сими днями повернули з Європи два американські Литовці, о Вілліс Барчарта з Монт Кармел, П. 4 др. Й. П. Бельскі з Гарланда Конн. які їдшли в делегації до зважованих Німичам часті литовських земель. По їх приїзді до Америки появили ся в євистій часосині "Нью Йорк Таймс" звіт з сї подорожж, в якім досить ясно малюєть ся економічний і політичний стан Литви.

Ціла Литва — читачмо у звіті литовських делегатів — під теперішню пору нахальши ся в страшний руїні. Майже одна четверта часті мешканців остала ся без даху. Поль і засівні пошинує, а населення геть до голоду. Російські війська, утпаючи перед німецькою армією, нищили все, що лише вдало ся. Будинки підпалювали російські війська самі, а навіть православний литовський власнокрію підпалю стародавню литовську церкву, яку з часом замінено на катедру православно-го єпископа. Російські війська злизили сільово литовське населення. Після урядових даних в Росії нахальши ся тепер 200.000 Литовців, яких зарано зі здобутих Німичам литовських земель. Щоб населення не голодувало, Німці позоволили на довіз потірюних продуктів поживи. Рівночасно відбуду-

В СПРАВИ УВІЛЬНЕННЯ ГАЛИЦЬКИХ ЗАЛОЖНИКІВ.

При бої бундівського губернатора галицького Галичини гр. Борнінського утворено окрему комісію, яка мала розсудити справи, що відносиви ся до галицьких заложників і насильно вивезених вивезенців. На динх вивезла оті комісія до губернаторської канцелярії в Томеку писемко з нечато: "Окрема комісія для справ заложників і ув'язнених злизилих з Галичини, утворена при євистій галицькій генерал-губернаторі". Зміст цього писма такий: "Орчувачі 495 квестіонарів, прошу Бану Експедиціїю заридити, щоб їм вивинено на основі відомостей, одержаних безпосередно від заложників, вказати з Галичини та осіб відні вивезених, тільки австрійських підданців. Уважно кончить додати, що ходять тільки про ті особи, які не ставали, як обжаловані перед воєнним судом. Писма вивинено квестіонарів прошу заридити їх в можливо короткій часі порушеній мені комісії". Підпис.

Поодинокі питання квестіонарів звужає: 1) Заложник, чи засланний адмі-

ня, пошинує радо з помічю нещасних галицьких сиріт.

Повисше наведена відозва була поширена майже в усіх австрійських і німецьких часосинях, визнаючи суспільність однесення поміч галицьким сиротам. Ота відозва є найбільшим доказом про страшенне пошкодження, серед якого опинили ся Галичина. В порівнянн з іншими країнами Галичина потерпіла найбільше. Вона була і є через цілий час війни тереном не лише найбільших і найважчих військ, але також тереном найстрашніших злизов, яких допускати ся на мирний населений російськї війська. Велика нужда і злиди, серед яких опинили ся населені Галичини, мусили звернути на себе увагу не лише правительств, але й цілої суспільности в Австрії і Німеччині. Сего вимагало не лише сьмо милосердя, але і обов'язок, бо Галичина, як вона сама признають, наставляла свою отверту грудь під удар насильного ворога і потерпіла і терить злиси.

аусть ся тепер деякі важливі інституції, пошинує в часі війни.

Політична ситуація Литовців і литовських земель під теперішню пору представляєт ся досить оригінально. Німецьке правительство установило політичну границю між Литвою і Польщею і тепер всі продукти мусять переходити через цюв стачію, яка нахальши ся в місті Лані. Покищо Литва є тепер під військовою управою, на чолі котрої стоїть генерал Гіденбург.

Кі всімоді, так і тут Польки вказувати свої претенсії і старують ся показати, що Литва — се часті польської держави... По цілий Литва заславує школи з польською мовою викладачів, яких є тепер околі 500. Тими школами хочуть Польки представити ся на мировій конференції і сказати світові, що Литва справді польська земля, бо на ній є аж 500 польських шкіл. Польки вислали навіть диморал по шара Вільгельма з проською, щоб вивальськи і вильську губернію прилучити до будучої Польщі. В тім ділі помітав Полькам князь Ієнбург фон Бірштін, але Литовці внесли протест до цесаря, підтнувши поступатом князя Ієнбурга і Польки. Державні власти, на доручення цесаря Вільгельма, вкази ся розсудувати положення Литовців і вкази правительство "оправдало литовський протест. Литву сьчас відділено від Польки. Тепер поділена границя Литви злизиєт ся до каналу Августово. Нарід литовський дуже задовольнений сии поділом, бо він не хоче Литви в границях історичних, але в границях етнопграфічних. Обидва адани висне литовські євистичні уади ся до Берліна на конференцію з державними властями. Власти, вислухавши прихильно зая литовських відпорушників з Америки, заперили делегації, що Литва буде раз на все власністю литовською, а не польською народом. Німецьке правительство постарает ся, щоб той план увести в жите.

Під зглядом шкільним ситуація пошинуєт ся. Власти закладають школи, в котрих учать литовської і німецької мови, а вільно закладають і приймають школи, але лише з викладавою мовою литовською.

В імені американських Литовців делегати висловили своє горіче євисте "німецької армії і з надією, що по війні повстане самостійна литовська держава, опустили питання Європи.

ністраційно? 2) Назвище? 3) Імя твоє, що знаєш і його батька? 4) Де тепер пробуєш? 5) Коли він ув'язнений, представити кошту приказу, який зарядують арештувати? 6) Бик? 7) Віроповідання? 8) Жонатий чи безжонатий? 9) Характер і євистіє становище? 10) Постітє місце побуту в Галичині? 11) Де і що арештував злизилого арештованого? 12) Що по його думці є причиною арештованого? 13) Його бажання? В другій часті квестіонара містити ся шість рубрик до вивинення, а іменно: 1) Відомість з повних штабівних канцелярій і канцелярій генерал-губернатора Галичини. 2) Відомості одержані від громадських організацій. 3) Допопачення інформації. 4) Погляд комісії на справу. 5) Глибше штабу Верховного Вокда. 6) Розпорядок комісії.

"Діло", ч. 129, в дні 22. злика 1916.

Чоловік, котрий у всім вірний друг, а сам над тим не задумуєт ся, є ітрашкою дити.

Деколи не вискажуємо своїх добрих гадок з божив, щоб ді люди не уважали їх за злочин.

КНИЖОЧКИ ПЛАТИНІ для братств і товариств до вписування місячних вкладок, можна дістати в друкарні „Свобода“ по ціні 7 цнт. штука.

ROBERT LEWIN & COMPANY,
100 N. 3rd St., East 1st, Pittsburgh, Pa.

ЗАКОНЕНА РОКУ 1972, ПЕРИОД ШЕСТА СЪ РОКИНИ.

Старо савина флора, де нелегко да бъде обхванати. Научават ни, че старите горели, хай, клер, разпадат се, по най-малко една четвърт заминава със задръсти, а редицата, по която се движат, се разпада. Не бива да се забравя, че в Италия голям брой задръсти.

Тук подлагаме данни чия теория напълно кинети, а някои би първо бивали дървоини:

	3A (ALBANO)
Добри стар червена або блан горели...	\$1.50-2.00-2.50-3.00
Аран	2.00-2.50
Добри стар тиний нул	2.00-2.50-3.00
Горелница	2.00-2.50
Добри раскочиле бле виничина	1.50-2.00-2.50

[illegible]

NEW PERFECTION

„ЛІТО? Я ЙОГО НЕ СТРАЖАЮСЬ!”
ВАРЕНЕ на мій лугі звання New

Поше варити на розпечених куклі і в пітній кімнаті, коли де можна зробити в холоді і з вигідною, **НОВА НАСТОВА КУХНЯ**, а за має довгий, сильної краси доміном, с так вигідною як настова печ. Коміном — має відповідний посуду, задержу чистоту, не видає чаду і горяча так доволеним кожного. Опалює всемо

Сї нафтовї кухні до вареня є в рі-
них розмірах. Вони продають ся від
\$3.00 і вище у сїдуючих мїстах:

RAYONNE, N. J.	JERSEY CITY, N. J.
J. E. JONES	F. B. BRILL
HOBOKEN, N. J.	L. S. BEHN
BRECKWOLDT BRGS.	J. JOSEPH
FRANK CORDTS	H. E. LUTJEN
FURNITURE CO.	H. SEIGEL
S. LUBASH	J. T. SACK

Гладячі за кухоню з довгим, сильнїм паси-
номинком.

STANDARD OIL COMPANY
(New Jersey)

NEWARK NEW JERSEY

ITS THE LONG BLUE CHIMNEY